

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Societatea civilă solicită demisia neîntârziată a judecătorilor constituționali

Natalia Țeremet · Tuesday, June 25th, 2019

Mai multe organizații ale societății civile și persoane fizice își exprimă regretul profund față de modul în care a acționat Curtea Constituțională în perioada 7 – 9 iunie 2019, generând de fapt o criză politică fără precedent în Republica Moldova. Curtea Constituțională a adoptat o decizie, trei hotărâri și două avize care nu s-au bazat pe Constituția Republicii Moldova și propria jurisprudență, așa cum a confirmat și Comisia de la Veneția în opinia publicată la 24 iunie 2019. Prin hotărârile adoptate, judecătorii constituționali au adus un prejudiciu ireparabil imaginii Curții Constituționale din Republica Moldova. Unica soluție pentru a restabili încrederea și autoritatea Curții Constituționale este demisia neîntârziată a judecătorilor constituționali Raisa APOLSCHII, Veaceslav ZAPOROJAN, Artur REȚNICOV și Corneliu GURIN.

Modul în care a acționat Curtea Constituțională pe 7, 8 și 9 iunie 2019, adoptând mai multe decizii arbitrare, a șocat societatea. Modul în care hotărârile respective au fost revizuite pe 15 iunie 2019 a subminat total rolul Curții Constituționale de garant al Constituției. Aceste decizii au fost luate în unanimitate de toți judecătorii Curții Constituționale.

Sumarul principalelor constatări ale Comisiei de la Veneția

În urma sesizării Secretarului General al Consiliului European, Comisia de la Veneția, organ independent al Consiliului European, a acceptat analiza actelor Curții Constituționale din 7-9 iunie 2019 și la 24 iunie 2019 a emis opinia cu privire la situația constituțională din Republica Moldova, cu referință specială cu privire la posibilitatea dizolvării Parlamentului. Comisia de la Veneția acceptă în mod excepțional analiza actelor unei Curți Constituționale, doar atunci când funcționarea organului constituțional poate să afecteze în mod semnificativ funcționarea democratică a instituțiilor de stat. Accentuăm că doar Curtea Constituțională, în componența actuală, prin actele vădit contrare statului de drept, au determinat examinarea acestora de către Comisia de la Veneția. Acest lucru constituie un regres enorm și ar trebui prin sine deja să determine judecătorii constituționali să-și prezinte demisia.

În opinia publicată la 24 iunie 2019, Comisia de la Veneția a constatat că în procedurile în care au fost emise hotărârile și avizele Curții Constituționale între 7-9 iunie 2019, Curtea nu și-a respectat propriile proceduri și egalitatea părților. Aceste proceduri au fost examinate cu participarea doar a autorilor sesizărilor, deputaților PDM, într-un timp extrem de rapid, ceea ce nu a dat posibilitatea rezonabilă celorlalte părți interesate să participe efectiv, fără a fi justificată graba respectivă.

Comisia nu a găsit nicio justificare a faptului că Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra sesizării președintelui țării cu privire la termenul limită de formare a Guvernului abia la 7 iunie 2019, deși sesizarea a fost depusă la 22 mai 2019. În cazul sesizărilor depuse de deputații PDM pe 8 și 9 iunie, Curtea le-a considerat și examinat în regim de urgență, deseori în aceeași zi. Comisia a constatat că, de fapt, criza și instabilitatea s-a întesit în rezultatul acțiunii coordonate între PDM și Curtea Constituțională începând cu 7 iunie 2019, implementată cu o rapiditate extremă. Comisia a reiterat importanța respectării propriilor proceduri și a egalității părților de către orice organ constituțional pentru asigurarea încrederii în acestui organ.

Comisia a constatat că interpretarea Curții Constituționale a obligației Președintelui de a dizolva în mod automat Parlamentul, imediat după expirarea celor trei luni, indiferent de faptul dacă a fost sau nu exprimat votul de încredere pentru formarea unui Guvern și indiferent de consultarea fracțiunilor parlamentare, este contrară atât art. 85 al Constituției, cât și jurisprudenței anterioare a Curții (hotărârea din 1 octombrie 2013). Comisia a concluzionat că la 7 sau 8 iunie 2019, în mod clar nu existau condițiile cerute de Constituție pentru dizolvarea Parlamentului.

Comisia de la Veneția a constatat că pentru prima dată Curtea Constituțională a interpretat termenul de trei luni ca fiind egal cu 90 de zile, metodă de interpretare care ar avea implicații absurde asupra duratei unui an (un an = 360 zile). Comisia a notat că Curtea Constituțională a Republicii Moldova nu a explicat de ce nu a utilizat alte prevederi din Codul Civil mult mai pertinente, conform cărora termenul de trei luni de fapt ar fi expirat la 10 iunie 2019, deoarece trei luni expirau la 9 iunie, zi de duminică, iar conform prevederilor generale din Codul Civil (art. 388 alin.1), termenul se prelungește până la finele următoare zile lucrătoare.

Comisia de la Veneția a constatat că suspendarea temporară a Președintelui Igor Dodon din 9 iunie 2019 și numirea Prim-Ministrului ca Președinte interimar nu este bazată pe textul Constituției Republicii Moldova. Comisia a mai constatat un lucru foarte important pentru mecanismele constituționale din Republica Moldova, și anume faptul că aplicarea de către Curtea Constituțională a mecanismului de „suspendare temporară” (cunoscut în societate drept „președinte pe 5 minute”) pentru neîndeplinirea unei obligații, în baza art. 90 alin. (3) al Constituției, este contrară textului Constituției.

Concluzii și solicitări

Comisia de la Veneția este organul cel mai prestigios și credibil în materie constituțională, ale cărei opinii ar trebui respectate cu strictețe de Republica Moldova, în special având în vedere caracterul încercării de tranziție al democrației noastre. Modul în care Curtea Constituțională a acționat în 7-9 iunie, într-un tandem evident cu deputații PDM, constatat și de Comisia de la Veneția, demonstrează afilierea și lipsa de imparțialitate a Curții Constituționale. Modul de interpretare absurdă a termenului de trei luni ca fiind unul de 90 de zile denotă o lipsă de cunoștințe minime juridice sau o intenție sau neglijență gravă cu privire la capacitățile profesionale ale judecătorilor Curții Constituționale. Prin aceste acte, judecătorii actuali au decedibilizat instituția Curții Constituționale fără precedent.

În acest context, organizațiile semnatare apelează la acei patru judecători constituționali care încercă au mandate constituționale – **Raisa APOLSCHII și a dlor Veaceslav ZAPOROJAN, Artur REȘETNICOV și Cornelii GURIN** – să-și prezinte imediat demisia. Prin demisia dumneavoastră veți permite numirea unor noi judecători constituționali, care vor avea sarcina importantă de a restabili încrederea în rolul Curții Constituționale de garant al Constituției.

În lipsa demisiilor judecătorilor respectivi, organizațiile semnatare solicită Parlamentului instituirea de urgență a unei Comisii, formate din reprezentanți ai partidelor politice, experți notorii locali și experți notorii internaționali, în vederea identificării unei soluții de demisie a actualilor judecători și numirea în mod transparent și bazat pe merite a unor noi judecători constituționali.

Textul integral al apelului este disponibil aici.

Semnatar:

1. *Amnesty International Moldova*
2. *Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”*,
3. *Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)*,
4. *Asociația pentru Politică Externă (APE)*,
5. *Asociația Presei Independente (API)*,
6. *Centrul „Acces-info”*
7. *Centrul „Contact”*,
8. *Centrul de Investigații Jurnalistice*
9. *Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)*
10. *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare*
11. *Comunitatea Watchdog.MD*
12. *CPR Moldova*
13. *Expert-Grup*
14. *Fundația Est-Europeană*
15. *Ambasada Drepturilor Omului*,
16. *Institutul de Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”*,
17. *Institutul de Politici Publice (IPP)*,
18. *Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)*
19. *Promo-LEX*
20. *Transparency International Moldova*
21. *Institutul pentru Inițiative Strategice*

Lista semnatarilor rămâne deschisă

This entry was posted on Tuesday, June 25th, 2019 at 4:56 pm and is filed under [Noutăți](#). You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.